

ARKISTOLAITOS

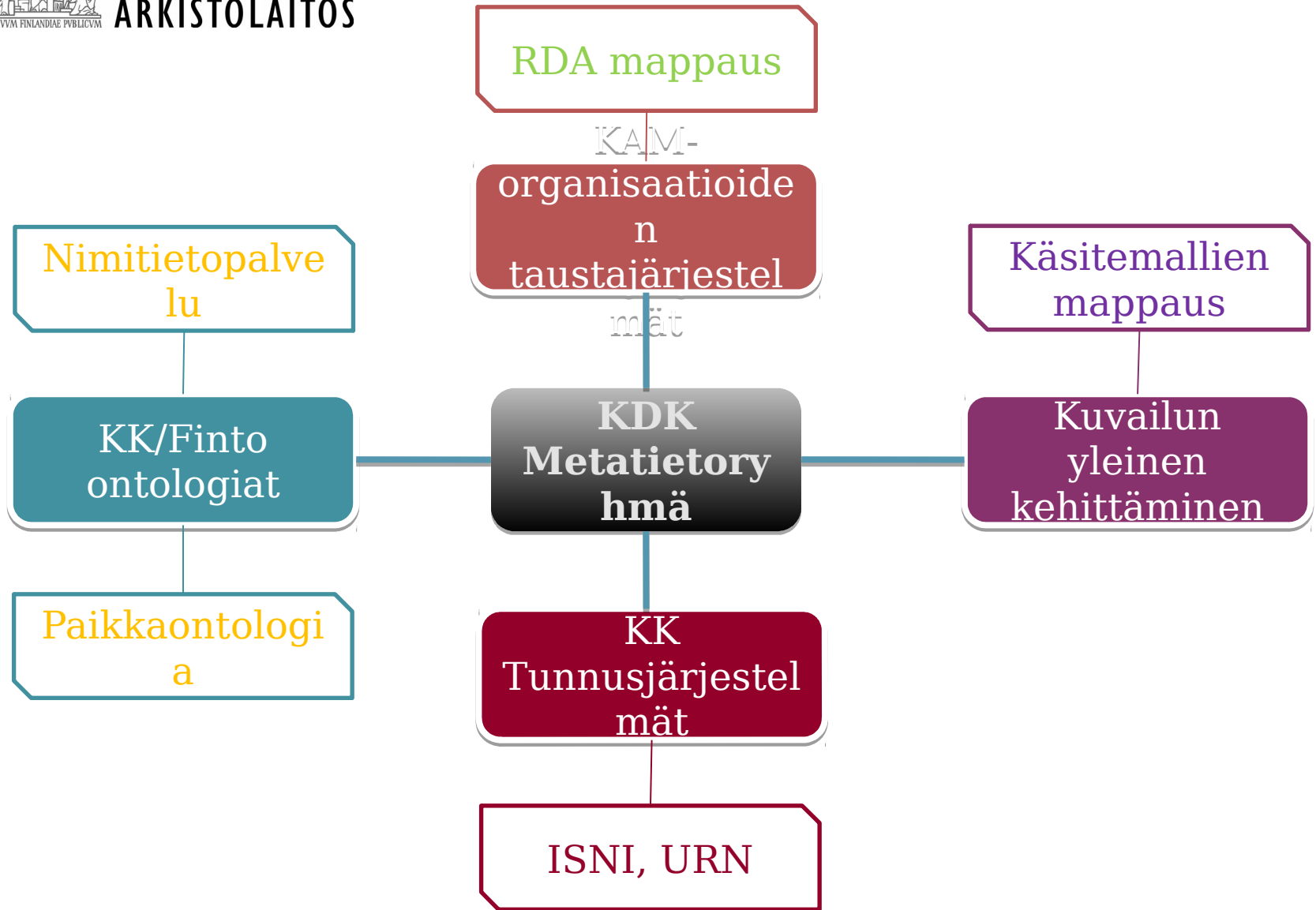
KDK:n tietoarkkitehtuuriryhmän selvitykset nimitietopalvelusta ja paikkatiedosta

Jaana Kilkki
Kansallisarkisto
Finto-ohjausryhmä 14.11.2017

KDK:n tietoarkkitehtuuriryhmä

- tehtävänä edistää metatietojen yhteentoimivuuden ja semanttisen yhdenmukaisuuden varmistamista koskevien KDK:n kokonaisarkkitehtuurin linjausten toteuttamista
- semanttinen yhteentoimivuus edellyttää sopimista yhteisistä tiedoista, metatietomäärityksistä, sanastoista, luokituksista ja tunnuksista sekä yhteisiä pelisääntöjä niiden käytöstä ja noudattamisesta (pätös JH-tietoarkki- tehtuuriryhmän perustamisesta 24.3.2014)
- tietoarkkitehtuuriryhmän toimintaa rajaa KDK:n kokonais- arkkitehtuurin tietoarkkitehtuurin alue ottaen huomioon JHKA:n tietoarkkitehtuuri

Nimitietopalveluselvitys

- keskeisenä tavoitteena ollut selvittää KAM-sektoreiden valmius yhteisen nimitietopalvelun semanttisen yhdenmukaisuuden edellyttämään toimijoiden yhdenmukaiseen kuvailuun
- valmius on olemassa: paljon yhtymäkohtia toimijakuvaileissa
- tuotettu toimijoiden yhdenmukaisen kuvailun metatietomallia: nimitietopalvelun tietomalli
- visioitu tähän yhdenmukaiseen kuvailuun perustuva nimitietopalvelun tavoitetila

Nimitietopalvelun tavoitetilä

- kulttuuriperintösektoreiden ja muun julkisen hallinnon yhteinen, toimijoiden (luonnolliset ja juridiset henkilöt, yhteisöt, suvut) kuvailutietoja sisältävä metatietopalvelu
  - RDA yhteinen standardi; EU Core Vocabulary
- **tietovarantona** sisältää toimijoiden erilaiset nimimuodot, kattavat kuvailutiedot, toimijoihin liittyvät suhteet sekä toimijoille että toimijakuvailuille annetut pysyvät tunnukset
- kulttuuriperintösektorin organisaatiot toimijatietovarannon keskeiset sisällöntuottajat
- hyödynnetään julkisen hallinnon perusrekistereiden sekä kansallisia ja kansainvälisiä toimijoiden nimitietovarantoja

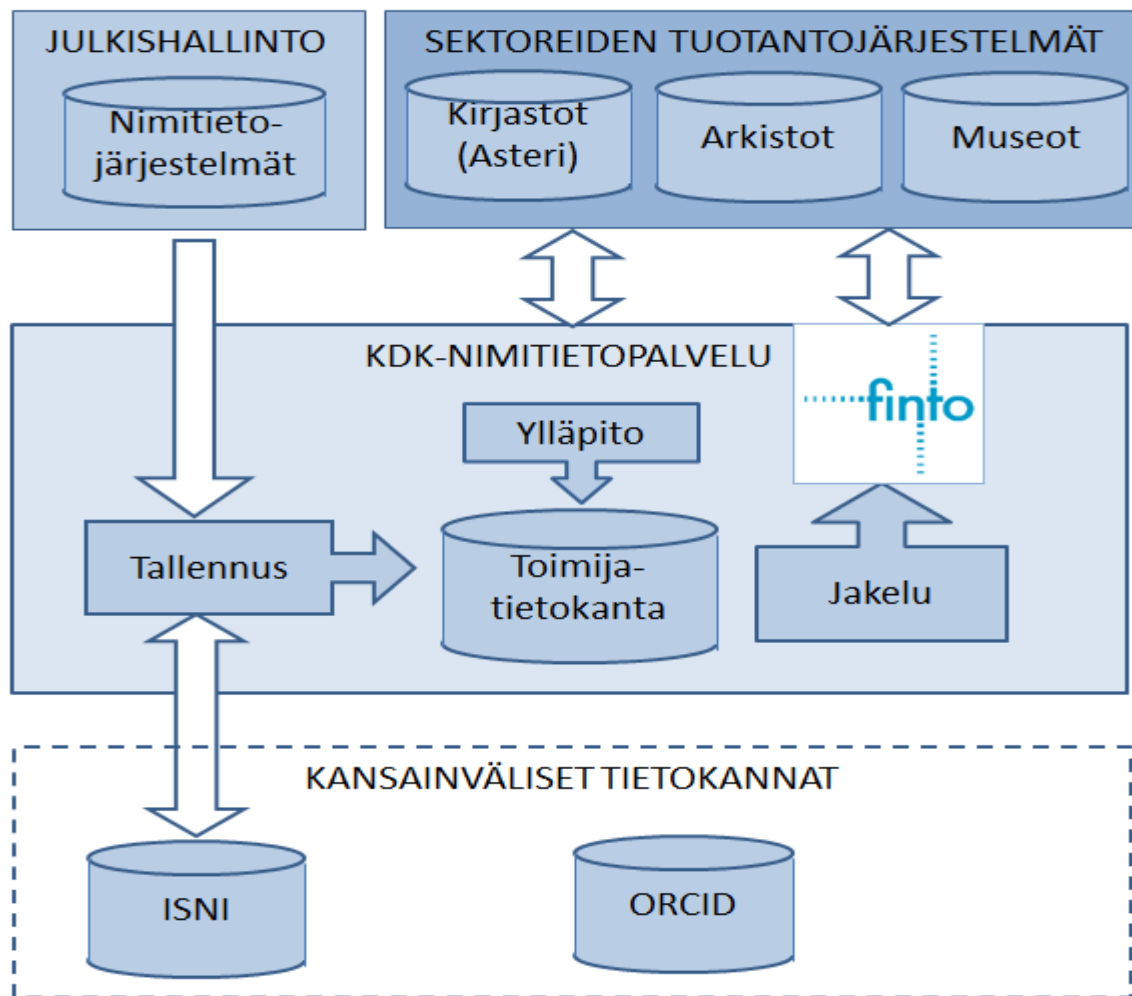
Nimitietopalvelun tavoitetilä

- **tarjottavina palveluina** voi nähdä jakautuvan nimiauktoriteettipalveluun, kuvailutietopalveluun sekä tunnuksien välityspalveluun
- palvelun käyttäjät voivat hyödyntää palvelusta tarvitsemiaan kuvailutietoja ja halutessaan täydentää niitä
  - voidaan soveltaa jatkossakin sektorikohtaisia kuvailukäytäntöjä
- käyttörajoitettu toimijatieto on nimitietopalvelussa vain auktorisoitujen käyttäjien saatavilla
- siltä osin kuin lainsäädäntö sallii toimijatietovaranto tarjotaan käyttöön Finto-palvelun kautta ontologisoituna avoimena linkitettyinä datana

ARKISTOLAITOS

Järjestelmäarkkitehtuuri

Nimitietopalveluselvityksen sisältö

- tavoitetilan ja tietomallin lisäksi käsitellään
- toimijoiden tunnusjärjestelmiä: ISNI, Orchid, OID
- muiden tietovarantojen hyödyntämistä
- lainsäädännöllisten esteiden poistamista
  - nimitietopalvelun toteutus edellyttää laintasoista valtuutusta
- nimitietopalvelun toteutusvaihtoehtoja
- jatkotoimenpiteet
- jatkoselvitys valmistuu 30.11.2017: esitetään etenemisen malli

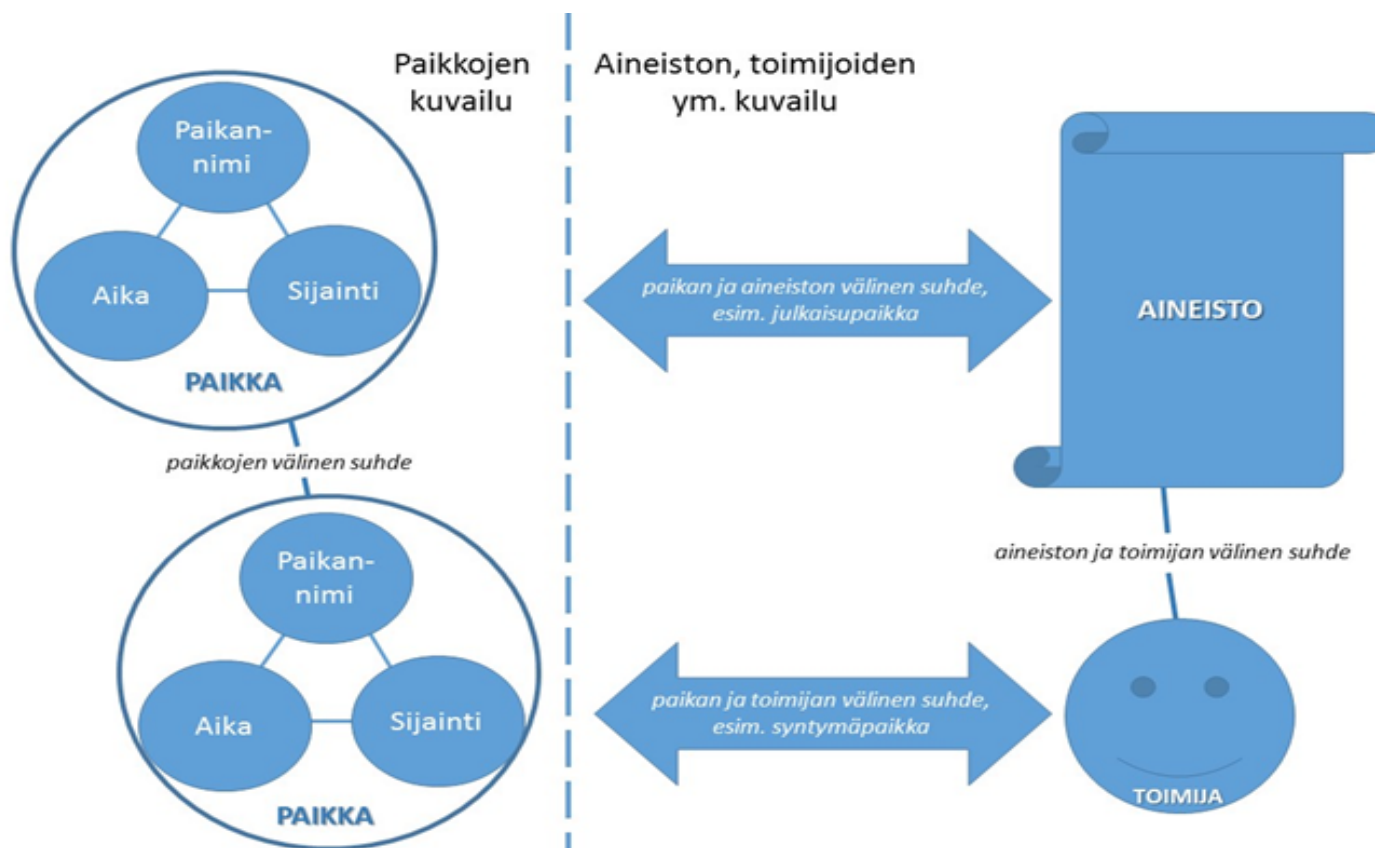

Paikkatietoselvitys

Keskeiset käsitteet

- Paikkatieto = paikannimet, sijaintitiedot (geometria, topologia, polygoni) sekä paikkaentiteettien väliset suhteet
- Paikkatieto-ontologia = koneluettava ja -ymmärrettävä rakenteinen kuvaus paikoista ja niiden ominaisuuksista, sekä ontologiassa kuvattujen paikkojen välisistä suhteista.
- KAM-sektoreiden kuvailussa paikkatiedolla kaksinainen rooli:
  - paikkojen mallintaminen ja kuvailu paikkaontologian rakentamiseksi
  - resurssien kuvailu paikkatiedon avulla

Paikkatieto kuvailussa

Paikkatietoselvitys

esitetään KAM-sektoreiden kuvailussa tarvittavan laadukkaan paikkatiedon tuottamisen tavoitetila

- yhteistuotanto siltä osin kuin nämä tiedot eivät ole muualta saatavissa
- muiden tuottaman paikkatiedon hyödyntäminen kansallisten paikkatietostrategioiden linjausten mukaisesti
- kansallisessa paikkatiedon ekosysteemissä KAM-sektori historiallisen paikkatiedon tuottaja ja ylläpitäjä kaikkien käyttöön

Paikkatietoselvitys: sisältö

- KAM-sektoreiden paikkatiedon tuottamisen ja käyttämisen nykytila ja paikkatiedon rooli kuvailustandardeissa
  - paikka on elementti kuvailukäytäntöjä ohjaavissa kv. standardeissa, perinteisesti paikan nimi edustaa paikkatietoa
  - pääpiirteittäin samoja paikkatietoja, mutta paikkatietojen yhteismitallisuus on heikko
  - kuvailu on muutostilassa: avoin linkitetty data lisää paikkatiedon merkittävyyttä ja hyödyntämismahdollisuuksia
  - tarpeet: alueellisesti riittävän tarkat paikannimet, historialliset nimet, erikieliset nimet, epäviralliset nimet; ulkomaiset nimet maittain ryhmiteltynä; koneymmärrettävä sijaintitieto

Paikkatietoselvitys: sisältö

- relevantteja paikkatietosanastoja kansallisesti ja kansainvälisesti
  - YSA paikannimet ja YSO-paikat; SAPO; Kotuksen paikannimikokoelma; MML:n sanastot
  - GeoNames; Getty Thesaurus of Geographic Names (TGN)
- historiallisen paikkatiedon tuottamisen nykytila
- yhteistyön kehittäminen muiden paikkatiedon tuottajien kanssa

Toimenpiteet tavoitetilään pääsemiseksi

- Paikkatiedon yhteistuotannon aloittaminen
  - YSO-Paikat yhteinen kehittäminen ja ylläpito
  - Kotuksen paikannimikokoelmien hyödyntämisen ja tarvittavien järjestelmärajapintojen kehittämisen selvittäminen
- Historialliseen paikkatietoon liittyvien tarpeiden analysointi ja tuottamisen vastuun edellytysten selvittäminen
  - yhteisymmärrys ajallisen paikkaontologia laajuudesta ja hankesuunnitelma palvelun toteuttamiseksi
  - KAM-sektorin ulkopuolisten toimijoiden kuten Maanmittauslaitoksen tarve historialliselle paikkatiedolle sekä mahdollisuudet osallistua palvelun toteutukseen ja ylläpitoon

Toimenpiteet tavoitetilään pääsemiseksi

- KAM-sektorin tietojärjestelmissä olevan paikkatiedon yhteismitallistaminen ja rikastaminen sijaintitiedoin
  - Paikkojen kuvailun periaatteiden ja sääntöjen yhtenäistäminen, nykyisten paikkatietojen rakenteen yhtenäistäminen ja muiden yhteismitallisuusongelmien korjaaminen, sijaintitietojen (koordinaatit) lisääminen
- KAM-sektorin ulkopuolella tuotetun laadukkaan paikkatiedon hyödyntäminen
  - Maanmittauslaitoksen avoimien paikkatietovarantojen käyttömahdollisuudet
  - Suomen ulkopuolisten paikkojen osalta kansainvälisten tietovarantojen ja palveluiden hyödyntämisen tarkempi analyysi

ARKISTOLAITOS

Kiitos!

jaana.kilkki@arkisto.fi